

10 augustus 2023

Aan de commissie belast met het opstellen van het verkiezingsprogramma van het CDA

Geachte leden van de commissie,

[Grootouders voor het Klimaat](#) wil u een aantal voorstellen aanbieden voor opname in uw verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamer in november, waarmee de zorg voor de leefomgeving van toekomstige generaties gestalte krijgt. Wij spreken namens een groot aantal grootouders die zich ernstige zorgen maken over de leefomgeving waarin hun kleinkinderen en toekomstige generaties zullen moeten leven. Wij denken dat ditzelfde geldt voor veel van de bijna 3 miljoen grootouders in Nederland, waaronder ongetwijfeld een flink aantal potentiële kiezers voor het CDA. We hopen daarom dat u onze suggesties een plaats wilt geven in uw verkiezingsprogramma. Wij richten ons met name op de volgende punten:

- Zorg voor toekomstige generaties
- Klimaatadaptatie
- Klimaatvriendelijke technologie
- Schone energie
- Duurzame mobiliteit
- Behoud en versterking biodiversiteit
- Duurzame landbouw en veeteelt

In de bijlage treft U onze concrete voorstellen aan.

Wij zijn uiteraard graag bereid om onze voorstellen toe te lichten.

Met vriendelijke groeten,
Namens de Stichting Grootouders voor het Klimaat

Corina van Arnhem
voorzitter

info@grootoudersvoorhetklimaat.nl / 06 122 66 323

Voorstellen van Grootouders voor het Klimaat voor het verkiezingsprogramma van het CDA

Een Gezonde Leefomgeving voor Toekomstige Generaties

Zorg voor toekomstige generaties:

Op alle beleidsterreinen toetsen we het bestaande en voorgenomen beleid aan wat dit kan gaan betekenen voor toekomstige generaties. Vanuit onze verantwoordelijkheid als rentmeesters staan wij voor het zorgzaam omgaan met deze planeet. Dit betekent het kunnen doorgeven van een gezonde werk- en leefomgeving en robuuste natuur aan de volgende generaties. We ontwikkelen, op basis van heldere probleemstellingen, toekomstvisies met perspectief ter ondersteuning van belangrijke maatschappelijke sectoren die ons gaan helpen die duurzame toekomst voor komende generaties te creëren. We leggen in de Grondwet het recht op een gezonde leefomgeving voor toekomstige generaties vast en heffen het verbod op toetsing van wetgeving aan de Grondwet op.

Klimaatadaptatie:

Een belangrijke opgave is het anticiperen op de effecten van klimaatverandering, die ook voor ons land ingrijpend zullen zijn. Bij de te ontwikkelen toekomstvisies wordt hiermee expliciet rekening gehouden. Klimaatadaptatie vraagt om regie vanuit de centrale overheid en om voldoende financiële middelen

Zorg voor het klimaat:

Klimaatverandering is een van de grootste uitdagingen voor de komende kabinetsperiodes en van cruciale invloed op toekomstige generaties. Dit is bij uitstek een terrein waar onze verantwoordelijkheid voor volgende generaties ons dwingt om tijdig actie te ondernemen. We zijn vastbesloten om voorop te lopen in het versnellen van de overgang naar een klimaatverantwoorde samenleving. Maar dat kan alleen worden gerealiseerd in een rechtvaardige en solidaire samenleving, waarin de lasten eerlijk worden verdeeld en burgers, kleine bedrijven en boeren niet op hoge kosten worden gejaagd, terwijl grote bedrijven en de keten van importeurs, verwerkers, supermarkten, exporteurs en financiers buiten schot blijven.

We willen de ontwikkeling en invoering van groene technologieën krachtig stimuleren. Wij doelen hierbij op investeringen in duurzame energie, zoals zonne- en windenergie, batterijen, groene waterstof, in het verwijderen van CO₂ uit de atmosfeer en in verduurzaming van de industrie, met name van het MKB, dat ten onrechte is verwaarloosd in de afgelopen periode. Dit betekent ook het waar mogelijk afbouwen van subsidies of steun voor productie en gebruik van fossiele brand- en grondstoffen, omdat die de transitie nodeloos vertragen. Ook andere belemmeringen zullen wij wegnemen.

Schone energie:

Door de transitie naar schone energiebronnen te versnellen, verminderen we onze impact op het milieu, beschermen we komende generaties tegen gevaarlijke gevolgen van klimaatverandering en worden we minder afhankelijk van producenten van fossiele brandstoffen. Wij vinden het van groot belang dat mensen en bedrijven weer zelf grip krijgen op de eigen energievoorziening en niet afhankelijk zijn van de grillen van de markt en de grote internationale energiebedrijven. Daarom steunen wij de vorming van lokale energiegemeenschappen van huishoudens en bedrijven die zelf elektriciteit en warmte opwekken en die energie lokaal gebruiken. Daarmee ontlasten we het energienet. We geven deze energiegemeenschappen toegang tot een deel van de wind op zee capaciteit om vraag en aanbod in evenwicht te brengen zonder dat veel extra wind op land moet worden gerealiseerd. Ook de opslag van energie krijgt daarbij onze aandacht.

Duurzame mobiliteit:

Mobiliteit is cruciaal voor mensen en onze economie. Een duurzaam transportsysteem is daarbij essentieel voor het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen. Wij blijven investeren in de ontwikkeling van elektrische voertuigen door de subsidies voor elektrische auto's en vrachtwagens niet af te bouwen, maar te continueren. We versterken de laadinfrastructuur verder, waardoor we een groene revolutie in de mobiliteitssector stimuleren. Bovendien verbeteren we het openbaar vervoer, met name in het landelijk gebied om het platteland leefbaarder te maken voor de huidige en komende generaties.

Behoud en versterking van biodiversiteit:

Het behoud van biodiversiteit is cruciaal voor de veerkracht van onze planeet en de toekomstige generaties. Wij willen de capaciteit en productiviteit van het natuurlijke systeem herstellen. Daartoe zetten wij ons in voor het beschermen van de natuur, het herstellen van beschadigde ecosystemen en het ondersteunen van initiatieven voor behoud van bedreigde planten en diersoorten. Door biodiversiteit te beschermen, zorgen we ervoor dat onze ecosystemen gezond blijven en alle levensvormen gedijen.

Duurzame landbouw en veeteelt:

Het stimuleren van duurzame productie, het ontmoedigen en afbouwen van vervuilende activiteiten, waaronder het saneren van natuurschadelijke middelen, zijn belangrijke aspecten van ons beleid. De overgang naar natuur-inclusieve praktijken vraagt om een eerlijke beloning van boeren voor natuur- en landschapsonderhoud, het via een nationale grondbank tegen lage kosten beschikbaar stellen van pachtgronden aan boeren die willen overschakelen en een herziening van de inzet van Europese landbouwsubsidies. Gezond bodemleven is de basis voor een productief en gezond landbouwsysteem. Wij willen bouwen aan een landbouw die in balans is met de omgeving en waarin boeren hun producten zoveel mogelijk lokaal kunnen afzetten.

Conclusie:

Als CDA zien we het als onze plicht om het belang van toekomstige generaties bij een gezonde leefomgeving te beschermen en zorgen wij ervoor dat hun stem wordt gehoord in het politieke debat. We geloven dat door de zorg voor ons klimaat en onze natuur in een rechtvaardige en solidaire samenleving te versterken, we bouwen aan meer vertrouwen en een betere toekomst voor iedereen.

Stem op het CDA voor een duurzame, rechtvaardige en klimaatvriendelijke toekomst!

info@grootoudersvoorhetklimaat.nl